

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
fél évre 2 frt,
negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

A közigazgatási bizottság gyűlése febr. 13.

A hivatalos személyeken kívül három választott biz. tag vett részt az érdekesebb ritkán nélkülözö gyűlésen, melyet b. K e m é n y Kálmán főispán nyitott meg, mely részvételle emlékeztetve RUDOLF trónörökös ő fensége gyászos elhunytáról. Első érdekes tárgya volt a gyűlésnek a kir. erdőfelügyelő jelentése. E jelentés kiemelt, hogy az erdőrendezés és elköltetés munkája ugyan foly, de sok helyt, különösen a magas hegyi vidékeken még kellően befejezve nincsenek, azonban az intézkedések erre nézve is megtörténtek. A kir. erdőfelügyelő nem tartja elégségesnek a 62 ezer hold községi, volt urbéres stb. erdő használatának vezetésére a 2 főerdőoszt, annál is inkább, mivel mindkettő még külön is el van foglalva. Ajánlja tehát, hogy ezen erdő kincstári kezelés alá adassanak, jobb kezelés biztosítása végett. Nagy hiányt lát továbbá a kiegészített erdőörökben. — A rendszeres erdőüzem-tervektől való eltérés miatt 22 esetben volt kénytelen erdőrendészeti eljárást indítani. A kopár helyek beerdősítése gyengén halad. Csak gróf Teleky Árvád és Alvincz községe használták fel a miniszteriumtól ingyen adott csemetéket. — A bizottság nem találta elfogadhatónak a kir. erdőfelügyelőnek a kincstári kezelésre vonatkozó ajánlatát.

Gáspár J. és Varró L. jegyzők részben katonai, részben kihágási ügyeket adtak elő s azután a kir. adófelügyelő jelenté, hogy január hónapban 15295 frt 89 kr adó folyt be, — a tartozás pedig 735.079 frt 37 krt tesz. Hadmentességi díjban 202 frt 32 kr folyt be, hátralék: 49.928 frt 15 kr. A megyei árvászek jelentése szerint: 11.361 gyámolt és 173 gondnokolt van az árvászek felügyelete alatt. Ugyancsak: Abrudbányán 128 gyámolt és 7 gondnokolt, N-Enyeden 333 gyámolt és 9 gondnokolt, Gy.-Fehérvárt 676 gyámolt és 2 gondnokolt. Vízaknán 400 gyámolt és 20 gondnokolt.

A kir. épít. hivatal jelentése szerint forgalmi akadályok nem fordultak elő. Számos közmunka-elengedési kérelmet és vállalati munkák kifizetésére vonatkozó ügyet ad elő. A bizottság a Nagyenyed—ponor—abrudbányai építés alatti ut folytatása és Abrudbányával való összeköttetése tárgyában részletes felvételekre és tervek beadására hivta fel az épít. hivatalt. A nagyobb mennyiségű munka-váltás hátralék rendezése végett erőlyesen lettek a főtisztviselők utasítva.

Kir. tanfelügyelő több iskola költségvetését és zár-

számadását előterjesztvén. — az eltávozott Tribusz Gusztáv helyett Jakab István kir. alügyész tette meg jelentését a fogházak állásáról s végül dr. Magyar Károly főorvos az egészségügyről, mely január havában kevésbé volt kedvező. Légzőszervi bántalmak, váltó ház, vörheny. (Vízaknán 56 beteg közül 6 halt meg) roncsoló toroklob 10 esetben fordultak elő. A 4 r. t. városban meghalt összesen 29 férfi és 35 nő, 17-tel többen, mint decz. hóban. A m. kórházban 83 beteg ápolatott, kik közül 1 meghalt, 57 ápolás alatt maradt.

Csató János kir. tanácsos alispán beszéde f. hó 14-én tartott rendkívüli m. közgyűlésen.

Tekintetes törvényhatósági közgyűlés!

Mint mélyen tisztelt főispánunk ő mlta szívhez szóló megnyitójában oly szépen kifejezte, a mely bánatnak érzetével gyűltünk össze, hogy azon csapászerű veszteség felett, mely RUDOLF trónörökös ő es. és kir. fenségének váratlan elhalálása következtében a felséges szülőket, hazánkat, nemzetünket érte, — mély fájdalomunkat megnyitva hivatatosan és ünnepélyesen kifejezést adjunk.

Mély tisztelettel és szeretettel környezték a megboldogultat a birodalom népei! mily szép reményeket fűztünk áltadhoz! hiszen mint egy fényes meteor tűnt fel hazánk egén, nem mint olyan, mely háborút és pusztulást hirdert a megrémült népeknek. — hanem mint oly világosan ragyogó csillag, mely hivatala látszott lenni arra, hogyha felséges királyunk bölcsességének sikerülni fog a békét megtartani, vagy pedig diadalmasan kivivandjuk az előttünk állható harcot, elvezetendő majdan a birodalom népeit az állandó békének honába, a melyben nemzetünk is összes szellemi és anyagi erejét anyagi jóllétének az iparnak, a művészetnek, a tudományak fordíthatandja; — és imé, lehullott a mi reményünknek koronája!

Az a világszó, mely oly magasztosan felfogta, hogy nem a szolgaságban sinlőd. hanem a jólétben, iparban és tudományban szabadon fejlődő népek teszik a trón bitorát ragyogóvá és nem a hadsereg nagysága, hanem a népeknek, melyeknek fiaiból alakul a hadsereg — szeretete képezi a trón biztonságát — megszünt gondolkozni.

Azon nemesen érző szív, mely minden szép és nemes iránt úgy tudott lelkesülni, utolsó dobant.

S az a magasztos szellem, mely maga is a szellemi

munkások sorába állva, mint vezéresillag állott előttök — elköltözött őseinek tulvilági honába.

Emlékét a megboldogultnak meg fogja örökíteni a történelem, de megörökíti a nép költészet is, a mint meg szokta örökíteni azon nagyokat, kiket arra érdemeiknek tart s kiktől hazafiai reményeinek teljesítését remélte és századokon keresztül fog élni a rege a jó királyi pár korán elhunyt, magas szellemű királyfiáról!

Szelleme emlékében ott fog lebegni a paloták fényes csarnokaiban, a tudós dolgozó szobáiban, aranykalászos rónáink felett s ott fog lebegni bérceinknek s hegyeségeinknek madárdalol, zűd lomboztat rengetegeiben — előttünk azonban megnyitott egy nagy, oly mély ür, melyet kitudja miféle világesemények fognak kitölteni!

Bánatunkban, tört reményeink között csak egy reményünk, csak egy vigasztalónk van, — Ő F e l s é g e a K i r á l y!

Valamint Ő Felsege mérhetetlen bánata közepette hű népeihez fordult, tudatván, mikép uralkodói kötelességeit felébe helyezendő mély gyászának, hasonló nagy fájdalomunkban mi is szeméinket királyunkhoz emeljük, tőle, az ő bölcsességétől remélve, hogyha megtört reményeinket nincs már hatalmában újból felvirágoztatni, — legalább úgy rendezend a összbiradalom ügyeit, hogy nemes megnyugvással tekinthetünk hazánk jövője elé.

Irjuk meg tehát a jó és kegyes királyi szülőknak, a bánatos özvegynek, hogy veszteségük a mi veszteségünk, s bánatukban szívünk mélyéből részt veszünk s a Felséges Király személyét nemesak alattvalói hűséggel, szeretettel és tisztelettel, hanem valóságos ihletséggel vesszük körül; — e tekintetben a főjegyző barátom fogja a t. állandó választmány ajánlatát előterjeszteni. — Én meg csak azt kívánom bejelenteni, hogy a mint a lesújtó hír megérkezett, kitűztem a gyászlobogót a megyeházára s rendelkeztem a járási főszolgabírnaknak, hogy ők is a hivatalos helyiségre gyászlobogót tűzessenek ki s hat hétig a hivatalos leveleken fekete pecsétet használjanak, — mely intézkedésemnek jóváhagyását kérem.

Nagyenyed város képv. közgyűlése febr. 15.

RUDOLF főherceg trónörökösünk ő fenségének váratlanul bekövetkezett — csaknem hihetetlen halála az egész országot gyászal töltötte el s a hazafi bánatban osztozó városi polgárságnak elszomorodott érzelmeit a

ő maga nagyon ritkán tánczolt, valamely idegen herceggel, vagy fejedelmi sarjjal.

Most felkölt és karját az egyszerű tiszt karjába fűzte. S megkezdte a tánczot.

Pár perez mulva száz meg száz előkelő pár keríngelt a délszaki növényekkel, óriás tükrökkel, bársony pamlagokkal és elsőrendű művészek festette képek által díszített, izzó levegőjű udvari bálteremben.

Tűzzel tánczolt a portugál és spanyol, finom kecses és a francia, komolyan a német, szögletesen az angol.

A királyné pedig, — ki ezalatt leült — nem gyönyörködött mind ebben, hanem maga mellé ültette a palma árnyékába Carvalhot s hallgatta feszült figyelemmel annak a beszédét.

Most már csupa tűz, élénkség volt a kitűntetett nemes, szeméiből elfojthatatlan kicsillámolt valami titkos érzelem.

A királyné, ki legyőzhetetlen tartotta magát, a szerelem hadjárataiban ezúttal méltó ellenfélre akadt.

II.

A következő évben már a londoni udvarnál képviselte hazáját Carvalho.

Diplomáciai tudományát ugyan nem tűntethette ki, mert portugália ez időben teljesen angliától függött s ennek diplomatái vitték az ő külügyeit is.

De sokat tanult. Becsvágyánál csak tudni vágya volt nagyobb. A mi szépet és jót látott, mind lelkébe véste, hogy majd otthon megvalósítsa.

Ezalatt azonban meghalt Motta bibornok az ő nagy pártfogoltja s helyét Motta Péter, a volt miniszter unokaöccsese foglalta el, ki személyes ellensége volt Carvalhónak.

Ez rábirta a neje kegyencére különben is dühös királyt, hogy hívja vissza Londolból, — a mi rövid idő mulva meg is történt

TÁRCZA.

Carvalho.

— Történelmi elbeszélés. —
Szöcs Gézáti.

Egy idegen, vagy legalább az udvari körök előtt ismeretlen férfi jelent meg a liszszaboni udvar estélyén, 1738. májusában, Magas, erős testalkatu, büszke tekintetű, sasorru ember.

A lovassági egyenruha még inkább emelte természetének dőlezeségét.

Az udvarhölgyek összesugtak. S a trónszerű emelvényen ülő királyné kíváncsian pillantott arrafelé, hol a szenzációt felkeltő tiszt állott.

Magához intette Motta bibornokot, a miniszterelnököt. A sötét taláros, jószágos mosolyu öreg arcán az öröm kifejezése mutatkozott, mikor a királyné kérdését hallotta.

Az a tiszt az ő pártfogoltja volt, Carvalho Sebastyén, portugál köznemes, ki azonban anyja révén összeköttetésben volt a fényes Mendoza családdal.

A diplomáciai pályára lépett, de nem haladt.

S lett belőle katona — azaz jobban mondva kalandhős. A sourei vidék Don Juánja.

Beszerezett egy főrangú hölgy, Noronha Almada Thereja grófnő s családjának heves ellenzése dacára nőül ment hozzá.

Ezért sok veszélynek, gyűlölködésnek és üldözteségek volt kitéve.

Már neje is kétségbeesett s bänni kezdte, hogy olyan férjet választott magának, a ki miatt mellőztetés és gnynt kell szenvednie.

Motta bibornok, ki ismerte Carvalho jeles tehetségét

geit és elvszilárdságát, kieszaközölte, hogy a főudvarmester udvari estélyre hívja meg pártfogoltját.

Nem számított rosszul.

A királyné — egy ausztriai főhercegnő véralkata nagyban hasonlított II. Katalinéhoz, az éjszaki Semiramidéhoz.

Férjét V. János királyt nem szerette — az igaz, hogy kevés szeretetreméltóság volt benne.

A király inkább papnak való volt, mint uralkodónak. Egész életét a jezsuiták körében töltötte.

A királyné a maga szabadjára volt hagyva.

Tehetett a mit akart, cserélgethette kegyenczeit, a kiket rendszeren magas hivatalokra emelt, mert a király felett feltétlenül uralkodott s sokszor elolvasatlanul iratta alá vele szeszélyes rendeleteit.

A bibornok terve sikerült.

Carvalhot magához hívatta a királyné.

Az egész udvar összenézett.

A főnemes ifjak, vagyont érő fényes diszöltözeteikben egy pár külföldi lovas diplomata s az udvarnál nagy számban tartózkodó büszke spanyol grandok a guny és harag vegyes érzetével tekintettek a daliás katonatisztra, kibin méltán sejtették az új kegyenczet.

Az nyugodtan és minden zavartól menten lépett a mosolygó királyné elé.

Minden mozdulatából kilátszott az önérzetes és művelt nemes.

A karzaton az udvari zenészek a nemzeti tánczot kezdték játszani.

Egy darabig nyugtalanul fészkelődtek helyeiken a hosszú uszályos, tarka selyem-ruhákba öltözött, a kor szokása szerint ékszerekkel valósággal felhalmozott, rizsporos haju hölgyek és csillogó egyenruhájú urak. Lázasan keringett bennük a déli vér.

Várták, hogy a királyné megadatja a jelt a tánczra.

a répa cukortartással van a hosszu meleg váltja fel. al is gyarapodhának nagyon is lélsnél — időnként yú dolog — meg nek legezlszerűbb ukortartalom rovárae szempontjából, erben megkezdeni kor szüksége van helylyel azt bevezet-e, mert a mint yásolja az érés ide-dig kaphat meg-a gyáros, az össze-asasabb cukortar-a mint a gyakorlati melés alatt, azon a mely legközelebb örülményektől, me-lik.

aknak előnyére fog a l a n v a r a k o e z u k o r t a r t a l - b a n a z a k é n y e s a későre hagyja a ad-e készülni azon nem történi-e a tetemes soknemű teletet csakis a be veszi gazdasági en munkás erejét.

eltakarítása nagy fontos feladata arról es erővel megkez-korai tagyok által n. A kiszédés áso. renik: kiterjedtebb répa kiemelő ékek det meglazítják s

szik, hol a tisztó- kedvező időjárás- által, könnyen le-szítandó le. A répa egy sima metszés-ök a gyökérvégek s gondosan megtisztí- vagy ha több ideig

eltányos kívánalma, a feldolgozása neki gazda érdekében áll dalyozni, mert az, tól, a víz elpárol- k k e n é s t v o n esetre sem kicsiny- izonyítja, a be nem folytan beálló viz- ziheti el.

oz még csak azon en jól tesz a gazda, yban végezteti s a fizeti, (Magyarorsz. munkák s a nap- bba tehetik. A hol rozott terfogatu, fedél titott répat. könnyen apesolatban a sulyt. ba omlik.

a gazda jól megfon- pl. a vasuti álló- zti, megeshetnek az a tral szemben elvállal- tenni.

ég:
RÖK BERTALAN
JÁNOS.

GASECT

vegyelem zése szerint
aga-bor,

egék- és lábbadozóknak.
gyomorgyengeség ellen,
kban a

OR

skedés törvényes
amburgban 2 frt 50 kr
ülönözö finom külföldi
kaphatók Nagyenyeden
reskedésben.

védjegyre kiváló gond
ezességet a borok valódi-
5-5

polgármester megnyitó beszédében felállva hallgatta meg a meghatott képviselő testület — s a megdicsőültnek feledhetetlen emléket jegyzőkönyvileg megörökíteni határozta. — valamint Apostoli királyunk Ő Felsőségének népeire, felállva meghallgatott „szózatát” is hódolata s részvéte kifejezésül jegyzőkönyvbe iktatni határozta.

Ezután polgármester indítványára az időközben elhunyt képviselő Székely Ferencz — nevelésügyünk egyik jelesének — és a felszabadott meghaladott időig volt városi tisztviselő Lószajner Károly emlékeinek jegyzőkönyvi megörökítése, bejelentetnek az erre jogosult 8. virilis képviselők megbízottai és így a képviselőlet ki lett egészítve.

Azon értesítésnek, hogy az italmérsi jog folyamatban indított kártalanítási ügyének lebonyolításánál — az adófelgyelőrre bizattak — teljesítésével, hatóságunk területére Tóth Sándor helyben székelő adófelgyelőr — és Végh István p. ü. fogalmazó bizattak meg, tudomásul vétele után, a képviselőlet, a honvéd lakományának a keretek szaporításával szükségessé vált a megyével közös tovább kiépítése iránti hajlandóságát elvileg kimondotta.

Meghalgattattak a számvérő bizottság jelentései, a múlt év végén megejtett pénztárvizsgálatról, mely kívánni valót nem hagyott fenn, az 1887-ik év majorsági számadás átvizsgálásáról, mely 700 frt. pénztármaradékkal zárattott le, — végül az 1888-ik évi árvai számadás és árvai számadás mérlegéről, melyek kifogástalanoknak találtak.

Tiszti ügyész által a városi alsó malom, a piaci vásárvám és hely-pénz szedési jog és a bor-behozatali vám-szedés felett a szerkesztett szerződések jóváhagyási záradékkal ellátottai rendelkeztek.

Mult évi haszonbérő Straub Jánosnak az alsómalom árviz által történt elrongolása és a tojásnak — egy ideig — nem válnóhatásából eredett kártalanítási kérései az igazságnak megfelelően láttattak el. — Lószajner Károly elhalt régi tisztviselő mortalitás angariájának — a régi gyakorlat értelmében — legutóbbi ellátásának 3 havi illetményében kiadatni határozattán, — a közegészségi, — iskolaszéki, közigazgatási, jogügyi, számvérő és közgazdasági bizottságok bevétele után, a tárgysorozat kimerítettén, a gyűlés eloszlott.

LEVELEZÉS.

Zalathna, 1889. febr. 18.

Egy parányi helyet kérek, hisz megérdemli a folyó hó 16-án megtartott négyzet mulatsága, hogy arról egy pár szóban megemlékezzem. Valóban népmulatság volt az!

Képviselet vala ott a tisztikar nagyszámmal, jelen volt a polgárság színe-java; de mi több a szegényebb sorsúak se voltak kizárva, mert a tetszés szerinti belépti díj mellett 20 krral ép úgy megjelenhetett bárki, mint 2 frttal.

Valahára ez is bekövetkezett, a mit már régen ohajtottunk!

Nó lám! még is volt eredménye községünkben egy néhány által rosszalt nőikasinó felállításának, mely czéljúl tűzte ki a társadalmi élet átalakítását.

Már kezdetek, — a hány csslád anyji — egymáshoz közelíteni, a mit ezen mulatságon tapasztaltunk először. Ezen mulatság a szó teljes értelmében re-

A királyné azonban nem engedett. Sokáig folytak a tárgyalások.

Az udvari chronique s eandelenje egy ilyen tárgyalásról tudni vélte, hogy a király és Motta Péter kancellár felduzadt arczal jöttek ki a királyné bondoirjából — hol a tanácskozásokat folytatták.

Az azonban tény, hogy másnap Carvalhot kinevezték — meghatalmazott miniszternek — a bécsi udvarhoz.

Itt tartózkodása alatt halt meg neje, kitől még régebb ideje külön élt ugyan, de tőle el nem vált.

Megkért egy Daun grófkisasszonyt, de az nem volt hajlandó hozzá nőül mennie, származását hozva fel ürügyül. A valódi ok azonban Carvalhonak a királynával — a bécsi udvarnál is ismert — viszonya volt.

Azonban a királyné maga járt közben s miután kineveztette volna pártfogoltját nagykövetnek, megnyerte számára a Daun kisasszonyt is.

Nem sok ideig maradhatott Bécsben.

A király egyre dühös volt s elhatározta, hogy most már megembereli magát s elcsapja Carvalhot a magas polcra, hová kényszerítésből emelte. — Mëshová akarta kinevezni.

S visszahívta Carvalhot Bécsből. Ez — hogy pártra tegyen szert — a jezsuitáknak kezdett hizelegni, kiket pedig szívből gyűlöl. Ezeket meg is nyerte.

Most már a királyné nem engedte, hogy kegyen czét valamely távolabbi udvarhoz neveznék ki követnek. Otthon akarta tartani s külügyminiszternek kinevezni.

A terv azonban csak akkor sikerült, miután a király meghalt.

Ez 1750. július 31-én következett be.

A trónra V. János fia, I. József lépett, ki teljesen anyjára s nevelőjére Moreira jezsuitára hallgatott.

mek volt s kívánjuk, hogy mindig ilyen legyen! — Már fél 8 óra a polgárikör nagyterme szép számú vendéget fogadott magába. 8 órakor a mellék szobába felállított 70 gyermek különböző jelmezbe öltöztetve, görög tüzfény mellett a terembe jött. Mindnyájan nagyélvezettel szemlélték a szép menetet, hiszen Zalathna többször ilyet nem látott. Köszönet érte H. R. férj. Jurinics Jánosné tanítónőnek ki, az egészet tervezte és rendezte is! 10 óráig az ártatlan gyermekesereg mulatott, a szülői vizsgaszemek s örömtől kísérve. Ekkor a gyermekek Venecsek Mihályné elnök. Köhler Jánosné pénztárnok és Heszky János párt. tag szíveségükből közösen étkeztek, melynek végével szülőik kíséretében távoztak. Most a felnőttek kezdettünk mulatni s mulattunk kedélyesen s feszesség nélkül reggeli 6 óráig. A négyeseket még a reggeli órákban is 60 pár járta.

Szóval jól sikerült mulatság volt az még anyagilag is, mert a mint értesültem úgy 120 frt s egy pár kraj-bevétel volt. Sajnálhatják, kik családi ügyeik, vagy esetleg egyéb ok miatt meg nem jelentek; de különösen azok, kik nem tudják, mily élvezet a k ö z z ó é r t fesztelenül mulatni.

Fisáktóvi.

VEGYES HIREK.

— A m. állandó választmány b. K e m é n y Kálmán főispán elnöke alatt f. hó. 19-án tartotta népes gyűlést. Legfontosabb tárgyai közé tartozott az abrudbányai laktanya építésének a f. évben leendő elkezdése, s az építési költségek fedezése végett 200.000 frt kölcsön felvétele a magyar jelzalog és hitelbanktól, mint legjutányosabb ajánlattevő pénzüintézetől. Továbbá: a kölcsön fedezésére 1% rovatlak kivétele fog ajánlatba hozatni. — A m. nyugdíjalapszabályzat több fontos pontja ellenében a belügyminiszter ismételtén fenntartván követeléseit, — a választmány, ámbár indokolatlanul terheseknek s részben méltánytalanoknak látja az intézkedéseket, — nem kíván élni a képviselőházhoz való felterjesztési joggal, hanem a módosítások elfogadását ajánlja. — Ezzel kapcsolatban érdekes eset lett előadva, mely a viszonsosság, kérdését az állam és törvényhatóságok között sajtóságosan ilusztrálja. Ugyanis V a j n a K á r o l y megyei árva-széki ülnök, ki már befizette a m. nyugdíjalapba illetékeit, állami szolgálatba lépett. — A viszonsosságra hivatkozva kérte befizetett illetményeinek jöba vételét. Kérésével el lett utasítva, azon okból, mert a m. nyugdíjalapba történt befizetéseket az állam semveheti tekintetbe. A választmány ajánlja, hogy az felterjesztések a miniszteriumhoz a viszonsosság módozatainak megállapítása végett.

— A megye tavaszi közgyűlése, mint halljuk márczius 12-én lesz.

— A Kolozsvári egyetemi ifjuság küldöttsége L e n g y e l Sándor joghallgató vezetése alatt, tegnap délelőtti vonattal érkezett városunkba, viszonzni a Bethlen-főiskola ifjuságának szives fogadtatását, melylyel f. hó 18-án fogadták kiküldöttjét. Az ifjuság 8 tagu küldöttsége fogadta és induló háznál, míg a főiskola udvarán E l e k e s László ifj. elnök üdvözölte a küldöttséget, kinek szavaira L e n g y e l válaszolt. A főiskola ifjusága ven-

Ezeknek kívánsága szerint külügyminiszterre tette Carvalhot. Belügyminiszter, a pénzügyek és igazságügy igazgatója Motta Péter volt, a tengerészet és gyarmatügyek vezetője Dón Diego Mendoza del Corte Real Carvalho hamar följe kerekedett e két embernek szellemi tehetségéinél, ravasz számításánál és I. József különös kegyénél fogva.

I. József igazi árnykirály volt. Gyenge, akarattól küli, tanulni nem szerető ember.

Örökölte anyjának buja természetét parancsolni és uralkodni tudó büszkeségét azonban nem, atyjának rossz tulajdonait pedig igen. Legfőbb gyönyörűsége abban telt, ha sok szeretőt tarthatott, a mi pedig keserűséget szerzett neki, mert neje, egy spanyol hercegnő, folytonos szerelemföltésével kizozta.

Carvalho hamar behizelegte magát nála. Légyott-jait elősegítette s aztán szabadon uralkodhatott a király helyett.

Most kezdődik fényes szerepe. Mikor ő vette kezébe a kormányt, az ország az angolok uralma alatt állott külügyileg. Szegény, rendezetlen, erőtlén ország.

S ő hozzáfogott, hogy gazdaggá, rendezetté tegye. A földmívelést, ipart, kereskedést emelni igyekezett.

A népet serkentette, a hadsereget jobban fegyverezte, a főnemeseket és jezsuitákat megtörni iparkodott.

Azonban — főleg ez utóbbiakkal szemben nehéz harezot kellett megharcolnia.

Azonban kitartása győzelmet aratott s végezetül száműzte a jezsuitákat Portugáliából.

Nevezetes és egész Európát érdeklő küzdelem volt ez, melynek folyama alatt világtörténeti alak válik Carvalhóból

(Folyt. köv.)

dégi tiszteletére a Munkácsy Zsigmond szállodájában fényes ebédet rendezett.

— A Kolozsvári mai nép-gyűlésen, melyet a Kolozsvári ifjuság hozott létre, a Bethlen-főiskola ifjusága is képviseltetni fogja magát egy küldöttséggel Elekes László elnök vezetése alatt.

— A nagyenyedi Bethlen-főiskola ifjusága február 18-án népes közgyűlésében fejezte ki érzelmeit a jelenleg tárgyalás alatt levő véderő törvényjavaslat 25. §-a ellen. A közgyűlésen, melynél népesebbet alig ha látott a nagy auditorium, E l e k e s L á s z l ó elnök. A tanárikar: képviselte Makkai Domokos rector-professor. A gyűlést Elekes elnök nyitotta meg egy hatós beszéddel s bemutatta a kolozsvári összes ifjuság kiküldöttjét M u z s n a i Béla joghallgatót, kinek átadta a szót. Muzsnai beszéde után az elnök a következő egyhangulag hozott határozatokat enneaolta: 1) A Bethlen-főiskola ifjusága csatlakozik a kolozsvári ifjuság mozgalmaiohoz, azokat helyesli és szívvel-lelékkel pártolja. 2) Ebbeli érzelmeinek kifejezést is ad egy feliratban, melynek szerkesztésével megbízattak: Elekes, Szabó Jenő, Vajda Ferencz és Bartha Lajos. 3) Egy bekés jellegű tüntetést rendez. 4) A kolozsvári ifjuság által rendezendő népgyűlésen magát képviselteti. Elnök a gyűlést bezárva, az ifjuság éljenzése között véget ért a közgyűlés, mely oly imponásan adott kifejezést tiltakozásának. Az ifj. közgyűlés határozatának 3-ik pontja még az nap végre lett hajtva. Az iskola udvarából nemzeti zászlók alatt mintegy 4-500 ifju hazafias dalok éneklése közben kivonult Makkai Domokos rector-professor lakása elé, első ízben is azt akarván megtiltani, ki készséggel egyezett bele a közgyűlés megtartásába s kinek ott emelt szavai meggyőzték az ifjuságot, hogy vele érez. A szeretett tanárt nem találva otthon, előre megállapított program szerint, T ö r ö k D á n i e l t, az 1848-9-iki honvéd-egylet elnökét kereste fel, kinek a „Himnusz” éneklése után Elekes elnök tolmácsolta az ifjuság érzelmeit. Török szép beszéde után dr. K o v á c s Ö d ö n theol. dekánt kereste fel az ifjuság. Innen hazavonulva Szabó Jenő alelnök köszönte meg az ifjuság imponás részvétét, nemes magartását s szetoszlott a tüntetés. Az nap este az ifjuság fényes lakomát rendezett, honnan a következő sürgönyt küldötte K o s s u t h L a j o s n a k: „Szent öreg! A magyar ifjuság ma is a te eszméidért lelkesül. E szomorú napokban vizsgálatjon ez. Isten áldása szent fejedre! Az e n y e d i ifjuság.

— Az elmúlt hét legnagyobb érdekességét a Budapestten rendkívül sikerült nagy tüntető körmenet s a védtörvényjavaslat eredeti 14. §-nak országsszerte kívánt és elért módosítása képezte. A képviselőház élénken, helyenként talán túlélnen is, — tárgyalja a javaslatot, hanem Tisza miniszterelnököt is oly élesen támadják meg, a mint még soha. — A javaslat 25. §-a fogja képezni az országsszerte megindult mozgalomnak s a képviselőházi tárgyalásnak is legélnenkebb tárgyát, mely kétségtelenül közelről érdeklí ifjuságunkat s így a nemzetet is.

— Az E. M. K. E. Kolozsvárt márczius 12-én fogja megtartani fényes táncszestélyt. Sokan sajnálják, hogy a m. közgyűlés miatt nem jelenhetnek meg e fényes mulatságon.

— A Nagyenyedi „Iparos ifjusági önképző és betegsegélyző egylet” első dalestélye — márczius 2-án, szombaton lesz a régi városház dísztermében. Műsor a következő lesz: 1. F o h á s z, Horváth Gyulától, Sebor József karmester vezetése alatt éneklí a vegyes dalkar. 2. Szavalja Vörösmarty „H o n t a l a n - j á t”: Hajdu András és Puskás József. 3. T a v a s z ü n e p e, vegyes négyes, Kreuczertől. Éneklí: H e n d e l Johanna, Kovács Róza k. a., Lázár József és Gergelyi István. 4. N é p d a l e g y v e l e g, Zimaytól. Éneklí a vegyes dalkar. 5. H o l m o s t a l á n g? Benedek Aladártól. Szavalja Furka Mihály. 6. B u c s u a z e r d ő t ő l. Essertől. Éneklí a vegyes dalkar. 7. N é p d a l o k. Éneklí Szabó Árpád. A nagy érdemű „közönségszives figyelmét és pártolását előre is felkérjük.

— A verespataki bányász betegsegélyző és temetkezési egylet alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta 2735. sz. a. leiratával.

— Adámosi Végh Istvánt és kedves nejét lesújtó bánat érte, ugyancs kedves kis leányuk: E r z s i olyó évi február hó 23-án reggeli 8 órakor, élete 8 ik évében, 21 napi kínos szenvedés után megszűnt élni.

— Véletelen halál. Székely József 23 éves nagyenyedi földész ifju_e hó 19-dikén fítestvérével a szabad erdőre ment fáért. Visszajövet a 4 ókrós terhes szekér felborulván, Székely Józsefet maga alá temette, ki a mellén szenvedett sérülések következtében még ut közben meghalt. Mikor a szekér alól kiszabadították még tudott szólni, de azután elvesztette eszméletét. A szerencsétlenül járt ifjut esztörtökön nagy részvéttel temették el.

— Az első vadkan. F. hó 17-én szépen sikerült hajtó-vadászatot rendezett a helybeli vadásztársaság egy néhány tagja a n.-enyedi határ Weezta-nevű erdősségeiben. Lerándult ez alkalomra Kolozsvárról M á d i K o v á c s honvéd altábornagy is, ki bizonyára egy érdekes vadásznapi emlékeit vitte magával. Az egész nap folyamán csak két, másfél óráig tartó, esendes hajtás volt. Előőrt négy vaddisznó. 2 drb egy duplázás és egy peches „csütörtöktől” megrémitve vérezve menekült, egy szép 2-3 éves kan azonban Z e y k Kálmán jól irányzott lövésére terítke került. Meglévén a társaság vadászbecsülete, ez idényben mégcsak első ilyenmü vadászsákmánnyal mentve, vidám hangulatban oszlottak szét s elhatározták, hogy a legközelebbi havasáskor viszont láthatják egymást. Mádí Kovács altábornagyon kívül a vadászaton résztvettek még: Csató János, Buda Ede, Czece Ernő, Dezső Zsigmond, Fejérdi József, Gelei Gyula, Pongrácz Géza, Zeyk Gábor, Zeyk Kálmán, báró Wardener, és Varró László.

— A csombordi álló hid ügye jelentékeny lépést tett előre, mivel, mint halljuk, az állam részéről a kért hozzájárulás biztosítva van. Ha komolyabb akadály fel nem merül, két év múlva a hid készen lesz.

A v
9-ről elha
h ó 2-án
olvasóink
— A
italméri
beadtak.
a kir adóh
kivánják on
1889. év fe
—
bályozási
tavaszi m
meder ki
földet, me
van felha
nak, hog
daléket h
li a mede
a szabály
kenti kí
igényelni.
—
már megj
a brassói
venni szá
a kirándul
kedjék ar
értesülése
ezen. Dáv
Segesvár,
kirándulás
kellemess
részleteke
részvél:
minden v
A kiránd
magasabb
jelentve s
kezések a
zendők. n
—
különösen
mozgást r
vize. Olva
a szétdu
rendetlen
egy vagy
nélkül m
rűvített
keserűvíz
kedvelő
jó egészs
kötéllessé
tosan hat
hatását
legtávolab
a budai
fel lehet
hogy Lo
állítottak
donságai
kiállítás
Bécsben
1876-ban
keszleher
melletti
Budapest
továbbá
és vegy
tanár dr.
egyetlen
ásványzó
Rakóczy
budai R
hatásána
valamint
budai R
jótékony
etikettje
mire a t
budai R
mettetje
szivesked

A vizaknai „zene egyet”, folyó év február hó 9-ről elhalasztott estélyét, folyó év márczius hó 2-án tartja meg, melyre újlag is felhívjuk olvasóink figyelmét. A mulatság kezdete pont 8 órakor.

— A nagyméltóságú m. kir. p. ü. miniszterium által az italmérségi jogosultság bejelentéséhez szükséges bejelentési ívek beadattak, melyek a mai napon ivenként 2 kr. mellett elárúsítás végett a kir. adóhivatalnak kiadattak, honnan mindazok, kik ezt használni kívánják onnan az említett ár mellett beszerezhetők. — Nagyenyeden, 1889. év február 23. Tóth, kir. adófelügyelő.

— A vasúti híd körül serényen foly a patak szabályozási munka, mivel az építést vezető főmérnök a tavaszi munka beállta előtt akar elkészülni a kiszélesített meder kiásásával. Naponta több száz munkás hordja a földet, mely kétfelől jelentékeny magasságu föltésre van felhalmozva — a mely bemetszések arról tanuszkodnak, hogy minden egyes árvíz körül-belül 1/4 méter hordalékot hagy vissza s természetesen ugyan annyival emeli a meder szintjét. Ha a mint feltehető, e viszonyok a szabályozás után sem fognak változni, a meder időnkénti kitisztítása igen jelentékeny munka erőt fog igényelni.

— A nagy keleti utazás részletes programja már megjelent s mindenkinek megküldeték, a ki ez iránt a brassói kereskedelmi és iparegyesülethez fordul. A résztvevni szándékozóknak ezennel tudomásukra hozatik, hogy a kiránduláshoz külföldi utlevélre van szükség, miert is szíveskedjék arról mindenki idejekorán gondoskodni. Eddigi értesüléseink szerint az utazásban Arad, Brassó, Debreczen, Déva, Kolozsvár, Kóhalom, Medgyes, Marosvásárhely, Segesvár, Szeben, S-Szt.-György lesznek képviselve. A kirándulás rendezősége nagy tevékenységet fejt ki az ut kellemessé és tanulságossá tételére s már is sikerült oly részleteket biztosítani, minőben kevés kiránduló társaság részéről a Keleten, sőt mint értesülünk, a táisaságra minden városban hivatalos ünnepélyes fogadtatás is vár. A kirándulás iránt Szerbia, Bulgária s Törökország legmagasabb körei is érdeklődnek, hol az már be is van jelentve s legrokonzenesebben fogadtatott. — Jelentkezések a brassói kereskedelmi és iparegyesülethez intézendők, mely készséggel szolgál felvilágosításokkal.

— Valóban nagy áldás az emberiségre nézve s különösen azokra, kik ülő életmódot folytatnak vagy kevés mozgást csinálnak. Loser testvérek, budai Rákóczy-késérűvize. Olvasóink nagyrésze bizonyára tapasztalta már magán a székzugulás kellemetlen és kínos érzését, melyet a rendetlen emésztés szokott előidézni. Ha ez beáll, rendszeresen egy vagy más szert szokás alkalmazni, de a mely hatás nélkül marad, míg valamely emberbarát a Rákóczy-késérűvizet nem hozza javaslatba. S íme, Őa egy kis pohár késérűvizet vesz reggel s ezzel ismét az előbbi munkaközelő életvidor emberré lesz, kitűnő étvágygal s friss jó egészséggel; E mellett természetesen, hogy felebarátai kötelességének tartja szenvedő embertársának ezen biztosan ható s olesó egyetemes szert, melynek csodálatos hatását önmagán tapasztalta, jó lélekkel ajánlani. A föld legtavolabb zugáiban is, ahol civilizált emberek laknak, a budai Rákóczy-késérűvizet, mint nélkülözhetlen háziszert, fel lehet találni s ezen körülménynek lehet tulajdonítani, hogy Loser testvérek mind az öt világrészben főraktárakat állítottak. Hogy a budai Rákóczy-késérűviz kiváló tulajdonságait kellő világításba helyezzük, utalunk a tizenkét kiállításra nyert díjakra és kitüntetésekre, nevezetesen Bécsben 1873-ban, Újvidéken 1875-ben, Szegeden 1876-ban, Párisban 1875-ban, Sydneyben 1879-ben, Székeshérvárról 1879-ben, Melbourneban 1880-ban, Majna mellett Frankfurtban 1881-ben, Triesztben 1882-ben, Budapesten 1885-ben, és Brüsszelben 1888-ban; utalunk továbbá a leghíresebb orvosok és vegyészek bizonyítványai és vegy vizsgálataira, mint nemkülönben a híres Londoni tanár dr. Tichborn Károly C. R. véleményére, mely szerint egyetlen forrás sincs, a mely oly bőségesen tartalmazna ásványoskat s hatásában oly biztos volna, mint a budai Rákóczy-forrás. Végül mint kétségtelen bizonyítékát a budai Rákóczy-késérűvizforrás kiváló tulajdonságainak s hatásának, csak azt az egy kerülményt említjük fel, hogy valamint a siker általában irigységet kelt, a páratlan budai Rákóczy-víznek is támadtak irigyei, a kik kevésbé jótékony hatású vizeikre a budai Rákóczy-víz utánzótt etikettjeit ragasztják s így hozzák azokat forgalomba, a mire a tisztelt közönséget már saját érdekében is, de a budai Rákóczy-késérűviz jó hírneve érdekében is, figyelmeztetjük s felkérjük, hogy a használat előtt meggyőződni sziveskedjék az etikett valódiságáról.

KÖZGAZDASÁG.

A cukorrépa.

Írta: Timár János.

III.

A trágyázás.

Az előbbiekben láttuk, hogy a cukorrépa mily nagy gényekkel lép fel úgy az éghajlat, a talaj, mint a műveléssel szemben; úgyanezt a magatartást tapasztaljuk at alaj oldható tápanyag készletével szemben is.

Ha tudjuk azt, hogy egy 150 mázsás cukorrépa termésével egy kat. holdról a talajból kivesszünk 36 klg.

nitrogént, 17 klg. phosphorsavat 23 klg. kálit, 18 kilog. meszet, 170 klg. hamut, tüstént belátjuk, hogy ez által a talajt nagy mértékben megzsaroltuk. Szembetűnő lesz a zsarolás, ha összehasonlítjuk ezt egy 10 mázsás buza terméssel, mely a talajtól elvont: 30 klg. nitrogént, 12 klg. phosphorsavat, 18 klg. kálit, 6 klg. meszet, 110 klg. hamut.

Hogy a cukorrépa ezen nagymérvű tápanyag szükségletét kielégítse, a leggondosabb talajművelés mellett, a legtervszerűbben, öntudatosan végzett utánpótlást, azaz trágyázást kíván, az könnyen belátható.

Messze vezetne, ha ezen a helyen a modern trágyázást jelenlegi állását akarnám ismertetni; be kell érnem azzal, hogy a gazdaközönségben feltételezve a kellő előismereteket, csupán a cukorrépa igényeit tekintem szemem előtt.

A cukorrépa nemcsak nagy tápigénye, hanem alkatánál fogva is megkivánja, hogy a talajban a tápanyagok bő mennyiségben s oldható, könnyen felvehető állapotban legyenek.

Ily kívánalmak mellett első sorban a talaj eredeti állapota jön tekintetbe, de nem tagadható, hogy okszerű művelés és trágyázás által nagymértékben hathatunk oda, hogy a jelenleg meg nem felelő talajt, kedvező fizikai tulajdonságokkal s oldható tápanyagokkal lássuk el. Egyszóval bő trágyázásra van szükség, még pedig oly trágyázásra, mely mind azon tápanyagokat, melyeket a talajtól elvonunk, a legteljesebb mértékben visszapótolni képes. Itt nem hagyhatom megrovás nélkül nagyjából gyarló trágyakezelésünket, mely által egy cseppet sem törek szünk arra, hogy trágyánkban a növényeknek az összes szükséges tápanyagokat nyújthassuk. Valóban csodálkozni lehet, hogy gazdaközönségünk még most is oly kevés gondot fordít a trágyakezelésre, holott a trágyázási kísérletekből tudhatja — fölteszem minden gazdáról, hogy saját szakmáját ép úgy tanulmányozza, mint bármely más szak szakembere az övét, — hogy igen sok esetben a talaj termőképessége csupán azért vagy fejjel kivánnivalót, mert a helytelen trágyakezelés által veszenőbe menni engedték azon értékes anyagot, mely nélkül a növény fejlődése lehetetlen. Az istállótrágya bár nélkülözhetetlen trágyaanyag, de azért nem tartalmazza mindazon növényi tápanyagokat, melyekre a növénynek szüksége van, oly mértékben, hogy az minden talajra s minden növény alá a legezésértibbnek mondható lenne; épen azért helyes trágyakezelés által legalább, ovjuk meg és segítsük elő képződésüket azon tápanyagoknak, melyek benne megvannak s melyekért külön megvásárolva, nyugati szomszédaink milliókat adnak ki.

Oktalan azon félelem, melyet egyes termelők s gyárosok táplálnak az istálló trágyával szemben. A cukorrépa igenis szereti a trágyás földet, sőt istálló trágya nélkül nem is ad kielégítő mennyiséget. Ez azonban nem tévesztendő össze a friss trágyás földdel, melyben a cukorrépa igen nagy termést adhat, de cukortartalma szenved és sok oly tulajdonságot nyer, mely által a gyári feldolgozás megnehezítettetik. Ezen okok miatt a cukorrépa frissen trágyázott földbe vetni semmi szín alatt sem szabad. Legjobban diszlik a répa a trágyázott földben mint második évi termény. Igen jól sikerül, bár ritkán vetik ugar után, vagy még nyár elején lekerülő zöld takarmány után. Ezen esetekben, ha közvetlenül alája is lett a trágya hordva, ha az idejekorán alátakarattott, az őszi szántással mélyen felforgatott talajban teljesen elveszti kárt okozó hatását.

Tudva azt, hogy a cukorrépa hosszú gyökeréve a talaj alsóbb rétegéből veszi tápanyaga legnagyobb részét, könnyen azon gondolatra jöhetnénk, hogy így a feltalajt nem is szükséges olyan nagyon trágyázni. Bár a következtetés helyesnek látszik, a dolog még sem így áll, mert a répa első fejlődési idejében — a mely döntő befolyással bír a talaj felső rétegében kell, hogy feltalálja tápanyagának bő forrását s későbbi fejlődésében is könnyen oldható tápanyagra van szüksége, melyeket csakis azon esetben találhat fel, ha az altalajt mélyműveléssel s forgatással készítjük a meglévő tápanyagok oldhatóvá tételére és bő trágyázás által a lassan menő processust elősegítjük s a talajt kész tápanyagokkal gazdagítjuk.

A trágya-mennyiséget megszabni, itt nem látom célszerűnek, annyival kevésbé, mert az nem közvetlenül a cukorrépa alá hordandó s különben is függ a talajtól, a vetésforgótól, a trágyázás időtartamától s különösen a trágya minőségétől. Újból is hangsúlyozom a trágya minőségét czélozva a hiányos trágyakezelésre, mert a mint az elmélet után a tapasztalat is igazolta, a gazdának első sorban a trágya kezelésén van javítani valója s csak azután következnek a cukorrépa.

Mielőtt tovább mennék s elmondanám a műtrágyák alkalmazásáról a legszükségesebbeket, azt hiszem nem végezk haszontalan munkát, ha a trágyázást tárgyaló egy pár jeles műre hívom fel az érdekeltek figyelmét. Az országos gazdasági egyletnél kaphatók:

A trágyázás alapelvei, írták: Csérhádi

és dr. Kosutány. A műtrágyák alkalmazása, írta: Ordódi Lajos. Továbbá igen jeles munkák a Thaer Bibliothek-ben megjelent Praktische Düngerlehre és Die käuflichen Düngstoffe. (Folytatása köv.)

Gyümölcsstermésünk 1887. évben.

Az idei 1888. évi gyümölcstermés oly gyenge volt, hogy a kivétel majdnem szünetelt, ilyen körülmények közt még akkor is jól esnek a múlt évi kedvező gyümölcstermési időre visszaemlékezni, ha nem kötelezne a Gyümölcsészeti Egyet választmányának megbízása az 1887. évi gyümölcskivitel adatait ismertetni.

Az egyet az állanvasutak igazgatóságának engedélyével megszerezte az alsófehérmegyei főbb vasuti állomások forgalmi adatait, ezek szerint feladott vasutra:

Nagyenyeden	4160 métermáza.
Tövisen	4045 „
Gyulafehérvárrt	227 „

Együtt 8232 métermáza.

Mázsáját átlag 4 frton számitva 32.928 forint áru gyümölcs vitetett ki, mely összegből esik Enyedre 16640 frt, Tövisre 16180 frt, Fehérvárra 908 frt. Alvincz nem küldötte be adatait, ismételt felkérés daczára sem, a többi állomásokét nem is kértük, tudva, hogy azok forgalma jelentéktelen*). Ugy látszik gyümölcskereskedés szempontjából csak az enyedi és tövisi állomások bírnak sulyal.

A mi gyümölcsünk főbb piacait illeti, csak a nagyobb 1000 kilón felüli szállítványokra leszek tekintettel, ezek szerint Enyedről ment:

Budapestre	2764 métermáza
Rutlingenbe	600 „
Szegszárdra	192 „
Berlinbe	100 „
Érsekújvárra	100 „
Bécsbe	64 „
Oroszázára	34 „
Együtt	3854 métermáza

A küldemények nagy része 50—100 mázsás feladványokban ment. 306 mázsa küldetett apró tömegekben a haza és külföld különböző városaiba, ebből is legtöbb Budapestre, az apró szállítványok közt kevés szőlő is volt, a többi alma.

Tövisről szállítottak:

Budapestre	1742 métermáza
Aradra	1028 „
Kolozsvárra	181 „
Berlinbe	176 „
Csikibe	100 „
Breslanba	100 „
Nagyváradra	80 „
Mezőtúrta	66 „
Bécsbe	38 „

Együtt 3511 métermáza

534 mázsa apróbb, de 5 mázsásnál ritkán kisebb tömegekben adatott fel.

A gyulafehérvári küldemények többnyire 10—100 kilós apró szállítványban küldettek, az egyetlen nagyobb szállítvány 5000 kiló aszalt alma volt, Fiuméba irányítva.

A gyümölcsnemeket illetőleg az enyedi és tövisi forgalom bir érdekekkel. Enyeden a szállítás főtömege okt. nov. decz. hónapokra esik 2834 mm.-val, ez ponyik és batul alma, Tövis ezen fajokból, ugyanezen idő alatt csak 922 métermázsát szállított. Ellenben febr. márcz. áprilisben Tövisnek gyógyi alma kivitele 2744 mm.-ra rugott, míg Enyedé csak 1103 mm.-ra. Azaz Enyeden tulnyomó a finom korai téli almatermelés, Tövis vidékén pedig a tavaszi gyógyi almáé.

Gyümölcskereskedésünk felvirágzásától függ gyümölcstermelésünk felvirágzása. Kimutattam már, hogy a vidékünkön megjelenő idegen gyümölcskereskedők a szállítást 50—100 métermázsás tömegekben eszközlik. Most arra kell utalnom, hogy miért? Mielőtt ezt tennem megjegyzem, hogy gyümölcsünk minőségénél és a szállítási kedvezményeknél fogva teljesen versenyképes. Igaz, hogy a múlt évben nálunk jó termés volt, Magyar- és Stájerországban rossz, úgy hogy méregdrága volt fent az alma, a szálló pedig szüret előtt elfogyott. De ezen drágaságból nem huztak sem termelőink, sem helybeli gyümölcskereskedőink megfelelő hasznot, hanem az idegen kereskedők. Ugyanis míg nálunk 3 frt 50—6 frtig volt az alma mázsája, Kecskeméten 15—40 forintot kértek egy mázsáért.

A hozzáértő gyümölcskereskedő azért szállit kocsi rakományoként, mert így a szállítási költség tetemesen mérsékelhető alig 30% a kis rakomány szállítási díjának kocsi rakományban Budapestig 1 mm. szállítási díja 1 frt, kis csomagban több 3 frtnál.

Ezt a gyümölcskereskedőnek tudni kell, csupán a szállítási kedvezményben egy kocsi almán a nyereség 200 forint.

Teljes tájékozás végett előbb közlöm az egyet által a folyó évre kinyert, bár nem hasznosíthatott, de

*) Söt pl. Balászfalva, Marosújvár, mint gyümölcsfogyasztók szerepelnek.

a jövő évekre is kinyerhető szállítási kedvezményeket, melyek a kolozsvári üzletvezetőség tanácsa és utánjárásunk következtében sikerült kieszközölni.

Nagyenyed, 1888. decz. 28.

Dr. Winkler Albert.

A nagyenyedi gyümölcsészeti egyesület elnökségének.

Nagyenyed.

Vonatkozással f. é. július hó 15-én 321. sz. a. kolozsvári üzletvezetőségünkhez intézett becses beadványára van szerencsénk a t. elnökséget értesíteni, miszerint a „Vasuti és közlekedési Közlöny” f. é. augusztus hó 31-én megjelent 105. számában 1848. és 1849. tételszámok alatt foglalt hirdetmények értelmében központi hálózatunknak Budapest—Ferenczvárostól legalább 250 km. távolságra fekvő állomásairól — tehát Nagyenyed és Tövis állomásokról is Budapestre és Bécsbe csomagolatlan állapotban (allarenfusa) szállítandó friss gyümölcs u. m. alma- és körte-küldemények után a szállítási díjnak fuvarlevél és kocsinként legalább 10.000 kg. súlyáért való fizetése mellett visszavonásig, de legkésőbb a f. év végéig való érvényesítéssel a „B” osztály díjtételei vannak engedélyezve. Ezen kedvezmény szerint tehát a fennnevezett viszonylatokban a következő mérsékelt díjtételek számítatnak és pedig:

1.) Nagyenyedről:

Budapest—Józsefvárosra	109 frt 0 kr
Budapest—Dunaparti t. p. u. ra	109 frt 8 kr
Budapest—Kelenföldre	111 frt 2 kr
Budapest osztr. m. áll. v.	114 frt 8 kr
Bécsbe (o. m. áll. v.)	175 frt 2 kr
Bécsbe (Ferdinánd cs. é. v.)	175 frt 2 kr

100 kilógrammonként.

2.) Tövisről:

Budapest—Józsefvárosra	108 frt 5 kr
Budapest—dunaparti t. p. u. ra	109 frt 2 kr
Budapest—Kelenföldre	114 frt 7 kr
Budapest o. m. á. v.	114 frt 2 kr
Bécsbe (o. m. á. v. és Ferdinánd császár éjszakai vasut.)	174 frt 7 kr

100 kilógrammonként.

Megjegyezzük továbbá, hogy helyi díjszabásunk XI. kivételes díjszabása értelmében gyorsárúként szállítandó friss-gyümölcs-küldemények után a szállítási díjnak kocsi és fuvarlevelenként legalább 5000 kilógrammért való fizetése mellett az I. teheráru osztály díjtételei számítatnak.

A t. elnökség beadványában felsorolt többi hazai állomásokra szállítandó gyümölcs-küldeményekre, valamint egyáltalában a nemesebb értékebb gyümölcsfajokra nézve — tekintettel ezeknek magasabb értékére — a díjszabás szerinti fennálló kedvezmény nál messzebb menő díjmérséklet sajnálatunkra nem engedélyezhetünk.

Mint hogy Nagyenyed és Tövis állomások a kelet-német-magyar vasuti kötelek díjszabásába nincsenek felvéve, a nevezett állomásokon Berlinbe való rendeléssel feladott friss gyümölcs-küldemények Gyulafehérvár állomásra rovatolandók, mely utóbbi állomás Berlinbe közvetlen díjtételekkel rendelkezik.

E szállítási mód mellett a díjtételek 100 kilógrammonként a következők:

a) fehér fuvarlevelekkel feladott, de Gyulafehérvártól gyorsárúként szállított küldemények után:

a) tetszés szerinti b) legalább mennyiségben. 5000 kg.-nál	
Nagyenyedről—Gyulafehérvárra	26 frt 8 kr 17 frt 4 kr
Tövisről	19 frt 9 kr 12 frt 6 kr
Gyulafehérvárról Berlinbe (ausz. Drezdai vasut.)	14.78 mrk. 14.78 mrk.

b) teherárúként feladott küldemények után — a szállítási illetékeknek szállító levél és kocsinként

1) 5000 kg. 2) 10000 kg. súlyért való fizetés mellett:

Nagyenyedről—Gyulafehérvárra	17 frt 4 kr 17 frt 4 kr
Tövisről	12 frt 6 kr 12 frt 6 kr
Gyulafehérvárról—Berlinbe (ausz. Drezdai pályaudvar)	7.71 mrk. 7.32 mrk.

Értesítjük továbbá, hogy a „Vasuti és közlekedési Közlöny” f. évi 3. számának mellékletében 518/273 tételszám

alatt közölt díjmérséklet szerint Budapest mögött fekvő állomásainkól — tehát Nagyenyed és Tövisről is csomagolatlan állapotban külföldre szállítandó friss gyümölcs u. m. alma és körte után — a szállítási illetékeknek szállítólevél és kocsinként legalább 10000 kg-ért való fizetése mellett — Bécsig (o. m. á. v.) és Rutkáig terjedő vonalokra nézve visszavonásig, de legkésőbb f. é. végéig való hatályos a B. osztály tételit azon feltétel mellett engedélyeztük, hogy a küldemények felrakása a feladó által eszközöltessék és a fuvarleveken utirányelírás mellőztessék.

Ezen díjmérséklet — a kikötött feltételek betartása mellett Berlinbe feladott hason küldeményekre visszatérítés útján és pedig oly módon fog alkalmaztatni, hogy az illető küldemények után Bécsig (o. m. á. v.) illetve Rutkáig terjedő vonalokat illetőleg tényleg felszámított és a

B. osztály díjtételek közötti különlet a felszólamló cégére, mint feladóra szóló és legkésőbb 1889. évi márczius hó végéig benyújtandó eredeti feladási vevények és fuvarlevelek alapján visszatérítetik.

Tájékoztás czéljából van szerencsénk még megjegyezni, hogy a közvetlen Gyulafehérvár—Berlini díjtételekkel Rutkáig esetleg Bécs (o. m. á. v.) állomásig eredményező díjrésztünk 3-29 illetve 3-52 mrk-ot tesz, míg Gyulafehérvárról Rutkáig illetve Bécsig a B. osztályú díjtétel 144 forint 8 kr illetve 170 forint 9 krt tesz 100 kilógrammonként.

Végül tudatjuk, hogy egyuttal megtettük a szükséges intézkedéseket, hogy Nagyenyed és Tövis állomások a kelet-német-magyar kötelekben, Berlin és a többi főbb állomással való gyümölcsforgalomra fennálló 2-ik illetve 4-ik számú kivételes díjszabásba vétessenek fel.

Budapest, 1888. október hó 16-án.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS.

369. szám.

1888.

Arverési hirdetemény.

Alólt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a

balázsfalvi kir. járásbíróság 1586—1888. számú végzése által Moldován Miklós javára Apolján Ignác ellen 30 forint 50 kr tőkekövetelés erejéig elrendelt biztosítási, végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 443 frt 50 krra becsült házi butorok, konyhadények és több más házi szerelvényekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. járásbírószági 1870. és 1888. számú kiküldést rendel végzése folytán a helyszínen, vagyis helyben alperes lakásánál leendő eszközésére

1889. évi márczius hó 5-ik napjának d. e. 9 órája

határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdése előtt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdeteménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Balázsfalván, 1889. évi február hó 16-ik napján.

Thát György, kir. bir. végrehajtó

1759—1888.

tkvi

Arverési hirdetemény.

A nagyenyedi kir. járásbírószág, mint telekkönyvi hatóság által közzé tétetik, hogy

az Albina nagyszabasi takarékos és hitelintézetnek, Steff Nicolai és társai ellen végrehajtási ügyében végrehajtó kérelmére a végrehajtási árverés 29 frt 43 kr tőkekövetelés és ennek 1886. július hó 1-től járó 6% kamata 13 frt 40 kr per és a végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 5 frt 70 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedett Stif Szimion, Zaharia, Juon és Vasziljának az ohábai 206. sz. telekjegyzőkönyvben A+ 2. 5. 7. 10. 11. 13. 14. 16. 20. 23. 25—31. rend. 639. 968/8. 969/4. 1263. 1265. 1732. 1733. 1753/1. 1948. 2070. 2071. 2198. 2692. 3425. 3542. 350/1. 351/1. 886/2. 887/2. 1133/2. 2243/2. 2244/2. 3444/2. 3561/1. hrszám alatt foglalt ingatlanaira 1914 frt megállapított kikiáltási árban elrendeltetett.

Az árverés 1889. évi márczius hó 11-én délelőtt 9 órakor

Ohába község házánál fog megtartatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Vevő köteles a vételár az árverés jogerőre válta után három egyenlő részben 15. 30 és 45 nap alatt minden egyes vételár részlet után az esedékesség napjától számítandó 6% kamattal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámítatni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen királyi bíróság, mint telekkönyvi hatóságnál és Ohába község előjáróságánál tekinthetők meg.

A kir. járásbírószág, mint telekkönyvi hatóság. Nagyenyeden, 1888. november 21.

Csegezi, kir. aljbíró.

Sz. 1873—1888.

tkvi

Arverési hirdetemény.

A nagyenyedi királyi járásbírószág, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy

Fodor Miklós és Szilágyi Farkasnak, Szilágyi József elleni végrehajtási ügyében végrehajtó kérelmére a végrehajtási árverés 36 frt tőkekövetelés és ennek 1882. évi november 1-től járó 6% kamata, 4 frt 40 kr perbeli és 2 frt 20 kr végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 5 frt 90 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedő Szilágyi Józsefnek a nagyenyedi 658. sz. telekjegyzőkönyvben A+ 1. 2. 4. 7. 8. rendsz. 1470. 1471. 1472. 1473. 1715. 1987. 2949. hrszám alatt foglalt ingatlanaira 465 frt megállapított kikiáltási árban elrendeltetett.

Nyomatott Wokál Jánosnál Nagyenyeden 1889.

Az árverezés 1889. évi márczius hó 12-ik délelőtt 8 órakor

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Vevő köteles a vételár az árverés jogerőre válta után két egyenlő részben, az árverés jogerőre vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamattal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatal, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámítatni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen bíróság mint tkönyv. hatóságnál és Nagyenyed város tanácsánál tekinthetők meg.

A kir. járásbírószág, mint telekkönyvi hatóságtól. Nagyenyeden, 1888. november 22.

Csegezi, kir. aljbíró.

Arverési hirdetemény.

A nagyenyedi ev. református Bethlen-főiskola FELENYEDI, MUZSINIA, MIRISZLÓI és MAROSDÉCSEI

italméréségi joga

folyó április hó 24-től december hó 31-ig terjedő időre akár együttesen, akár külön-külön folyó évi

MÁRCZIUS HÓ 14-ÉN

csütörtökön d. e. 11 órakor irodámban nyílt árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni. Jelentkezők az árverési feltételeket a megelőző napokon ugyanitt megtekinthetik.

Nagyenyeden, 1889. február hó 20-án.

B. Splényi Henrich,

1-2 jog- és jószágigazgató.

Vizsgáljatok meg mindent s a legjobbat válasszatok!

Ezerszeresen kipróbált s orvosi tekintélyek és számos magános bizonyítványával kintettett készítmények.

Dr. MILLER mohuóvnyedve, meglepő hatású köhögés, rekedtség, torokfájás, nyálkásodás, kezdődő tüdőgümónél és egyáltalán a légzőszervek minden gyuladásánál. Tégelyben gyermekek és felúottek számára. Egy tégely ára 50 kr.

Miller tyukszembalzsama.

Csalhatatlan szer tyukszemek, szemölcsök és fájdalom borkeményedések ellen. Ara egy dobozban levő üvegesüccsek esetlél és használati utasítással együtt 48 kr.

Beküldetett:

Tek. Miller J. gyógyszerész urnak Brassóban. Ide csatolt 6 o. é. forintért kérem küldjön nekem postafordul-tával még 10 dobozzal az ön kitűnő tyukszem-balzsamból; e szer engem meglepő rövid idő alatt megszabadított alkalmatlan tyukszememől. Plojesti, 1888. szeptember 6-án.

Dr. Margineanu, tanár.

Valódián kaphatók: Nagyenyeden Biztritsány Lajos fűszerkereskedőnél. Szászrégenben Vermscher E gyógyszerésznél. Deesen Nick F. fűszerkereskedőnél. Csikszereán Leicht F.-nél. Beszterezén Fleischer testvéreknél. Gyulafehérvárt Fröhlich F. gyógyszerésznél. Fogarasban J. Bergleitner, Sternbory J. és Glein R. gy. szereszeknél. Nagyszabasi Reisenberger F.-nél.

Központi küldeményezési raktár: MILLER J. gyógyszerész — Brassóban. — 3-8

Rendkívüli feltűnést és méltó bámulatot keltenek mesés olcsóságuknál fogva az egész continensen az én

Ezüst-Nikel-Remontoir Zseb-óráim

melyeknek csinos lánczettel együtt az ára csak 4 frt 80 kr darabonként.

Csupa véletlenség.

hogy ezen csodaszép, más-olperezre szabályozott s elromolhatatlan szerkezetű remontoir-órákat lánczettel együtt 4 frt 80 kr mesés áron árushathom. Az órák mutató szerkezetlél s lapos üveggel vannak ellátva s kules nélkül felhuzhatók s 3 évi kezeséget vállalok értük írásbelileg. — Ilyen kedvező a-kalom nem egyhamar lesz megint, a készlet fogyatékán van ezért siessen mindenki megszerezni ez órákat, melyet kétszeres áron sem lehet sehoh megkapni. — Kész fizetés vagy utánvét mellett megküldi a GRÜNSBERGER ZS. kiviteli áruaktár.

Bécs, II. Teréz-utca 1.

Figyelj világ! figyelj!

Varrógép

1 frt 50 kr-ért.

Csodát mivel e gép. miadent kitűnően var, egy a legvastagabb kelmét, mint a legfinomabb chifont jól dolgozik, csinos kiallításu, aranyszíne befontatott s díszesre válik a salonnak.

Menthetetlen hiba, ha hiányzik valamely háztartásból e gép. — Ki hitte volna, hogy 1 frt 95 kr-ért varró-gépet lehet előállítani. — E gépnek rettentő kelendősege van, rendeljen hát mindenki sürgősen, mivel nemcsak elfogy. Levelezőlapo meg lehet rendelni. Kész fizetés vagy utánvét mellett megküldi a GRÜNSBERGER ZS. kiviteli üzlete

Bécs II. Teréz-utca 1. 3-6

9. sz.

Szeri
N
A KIA
lap sa
közle
K
Wid
az elő
bérme
Készít

Mig

véderő tör

lönösen az

tését tárg

csekélyszá

idő marad

telenül el

és tenni i

Az e

gazdasági

juk haszn

buzgólkod

ség és ig

minden v

alakult.

sem haszn

tással a f

Egy pár

legjobb h

de azért s

mivel s

tekintetb

tenek ki

teknek m

termelés,

termelése,

mutatásár

intézőinek

süksége

rencsére

hátramara

dalmi s h

gazdánk

minden té

maradásá

ágak szap

1754

befolyása

királynak

Korl

megszünt

nevezett

— —

gesen tót

Győ

veleghen

tornyos-bó

rasztmény

megőrizték

bőröveit,

káltak elő

idegen, d

egy ravas

hollandi t

Nemzetköl

a spanyol

A t

. . . . fol

fehér vito

hadihajóin

. . .

viszhang

bordalt: